

AHVENTIEN–ONKILAHDEN- RANNAN LUONTOKARTOITUS 2020

RAPORTTI

Vaasan kaupunki, kaavoitus

19.1.2021

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. SUUNNITTELUALUE	4
1.1. Sijainti.....	4
1.2. Yleistietoa alueen luonnosta.....	7
2. SUUNNITTELUALUEEN ERITYISPIIRTEET	8
2.1. Maaperä	8
2.2. Valuma-alueet	8
2.3. Viheraluejärjestelmä.....	10
3. MAASTOSELVITYS	12
3.1. Tausta-aineistot.....	12
3.2. Maastokäynnit 2020.....	12
4. TULOKSET	13
4.1. Luontotyytit ja kasvillisuus.....	13
4.2. Pesimälinnusto.....	15
4.3. Liito-orava	19
4.4. Lepakot	20
5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT LUONTOTEKIJÄT	23
6. LÄHTEET	25

Päiväys:	19.1.2021
Raportin laadinta:	Laura Lahti, Jan Nyman, Vaasan kaupunki © 2021
Kuvat:	Jan Nyman
Kartat:	Vaasan kaupunki, kaavoitus © 2021

JOHDANTO

Vaasan Ahventien alueelle laaditaan asemakaava vuoden 2021 aikana. Kaavatyön pohjatietoaineistoksi laadittiin luontokartoitus maastokaudella 2020. Luontokartoituksessa inventoitiin myös Onkilahden luoteisosan rantavyöhykkeen luontoarvot, vaikka asemakaava koskee vain Ahventien nk. opiskelijakylän aluetta.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivillä (92/43/ETY) ja lintudirektiivillä (79/409/ETY) on luontoarvojen selvittämiseen ohjaava vaikutus maankäytön suunnittelun yhteydessä. Direktiivien tavoitteita on kirjattu luonnonsuojelulakiin sekä metsä- ja vesilakiin.

Suunnittelualuetta voidaan pitää laaja-alaisena asemakaavana sen pinta-alan, vaikutusalueen sekä mahdollisten tulevien maankäyttöä muuttavien toimenpiteiden vuoksi. Ympäristöhallinnon ohjeistuksen mukaan laaja-alaisena asemakaavana pidetään esimerkiksi uutta asunto- tai työpaikka-aluetta sekä yleensä aluetta, jossa on laajoja luonnontilaisia alueita. (Huttunen & Pahtamaa 2002.)

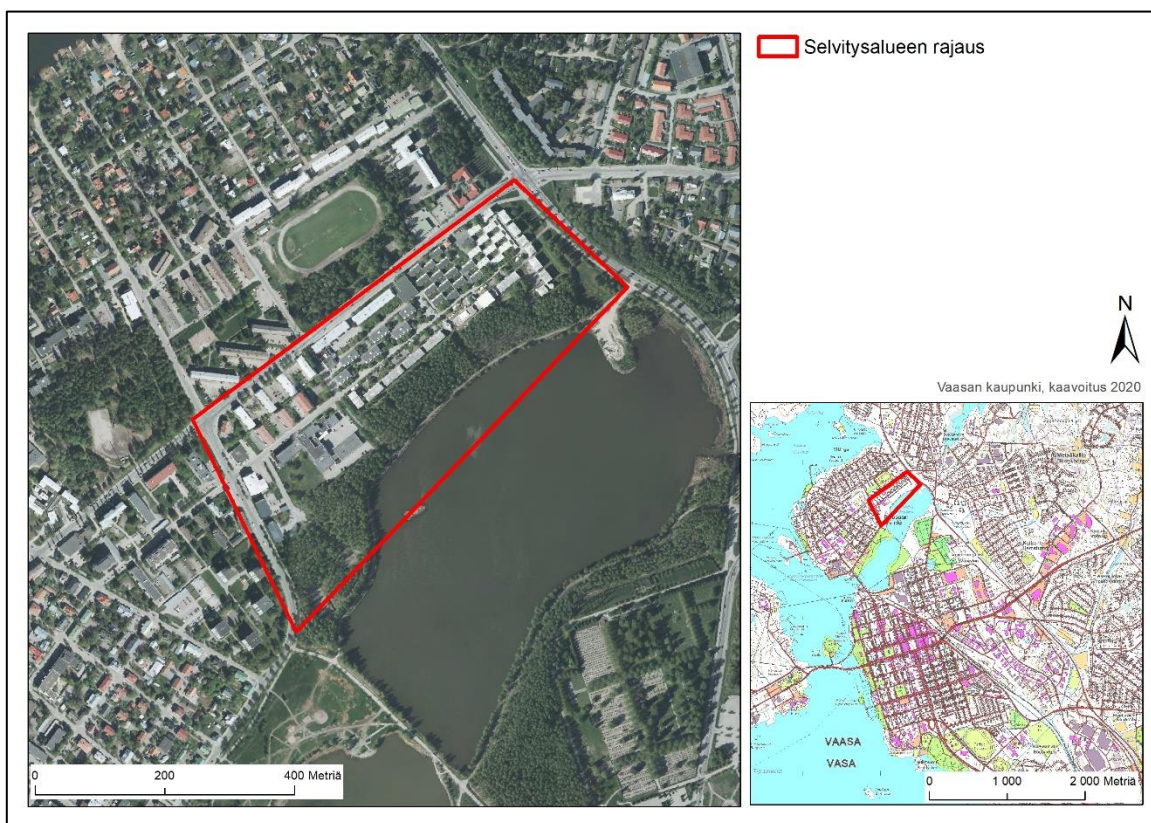
Laaja-alaisen asemakaavan ollessa suunnittelualueena luontoarvot on selvitettävä asiantuntijan tekemän maastoselvityksen perusteella. Luontoselvityksen tulee sisältää yleistietoa alueen luonnosta ja rakennettavuudesta, olemassa olevista suojelukohteista ja aiemmista inventoinneista, luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain mukaisista luontotyypeistä sekä esiintymistietoa uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista. (Huttunen & Pahtamaa 2002.)

Selvitysalueen luontotyypit kartoitettiin ja tehtiin erillisselvitykset pesimälinnustosta sekä liito-oravan ja lepakoiden esiintymisestä alueella. Raportissa esitellään inventointien tulokset. Raportin ovat laatineet ympäristöinsinöörit Laura Lahti ja Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta. Ympäristöinsinööri Tuomas Kiviluoma on osallistunut lepakkokartoituksen maastotöihin.

1. SUUNNITTELUALUE

1.1. Sijainti

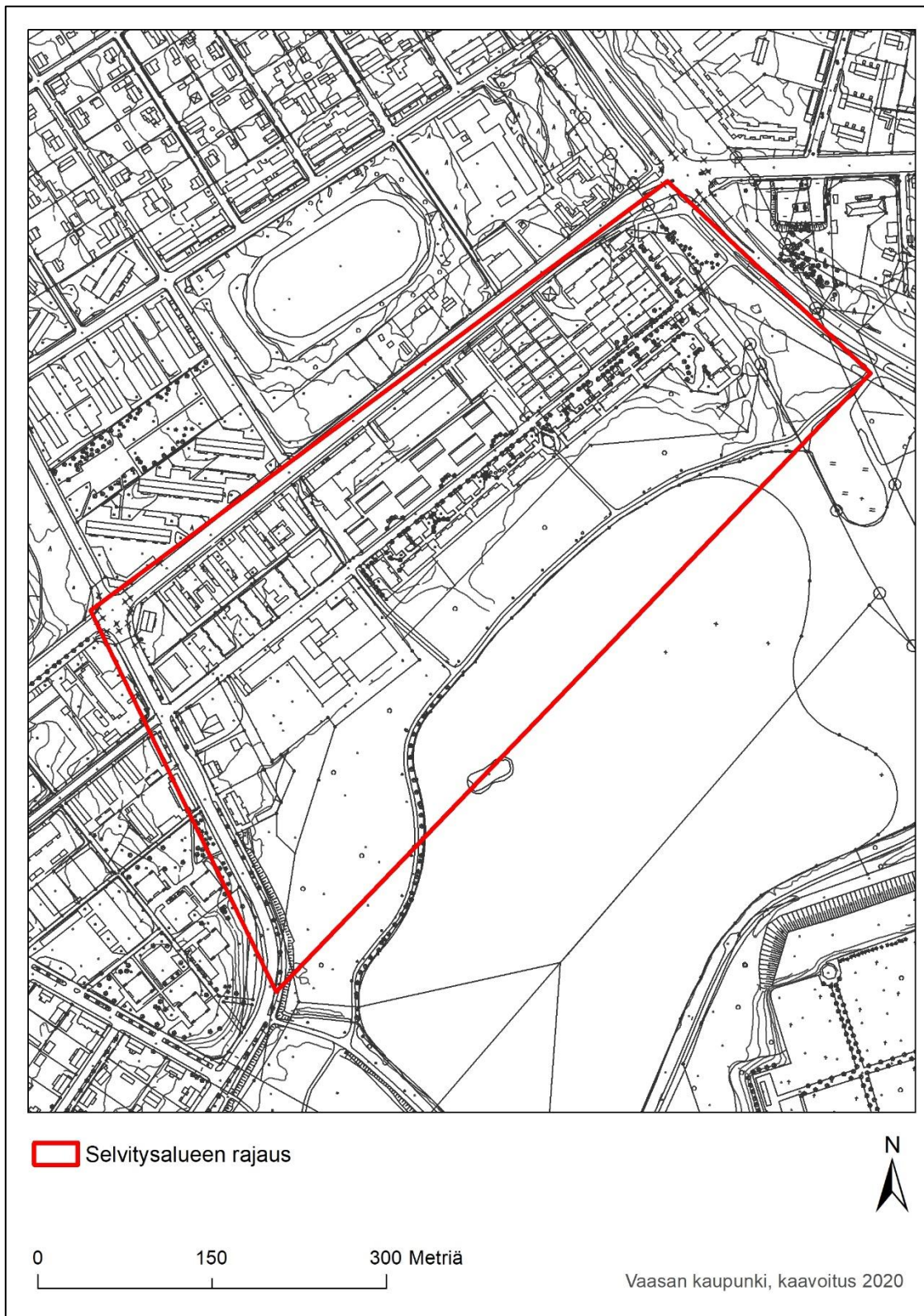
Selvitysalue sijaitsee noin 2,0 kilometrin päässä Vaasan keskustasta pohjoiseen. Selvitysalue rajautuu Vapaudentien–Palosaarentien–Alskatintien rajaamalle alueelle siten, että Onkilahden ranta-alue kuuluu myös selvitysalueeseen. Pinta-alaltaan luontoselvitysalueen kokonaispinta-ala vesistö mukaan lukien on noin 20 hehtaaria. Selvitysalueen sijainti ja rajausta on esitetty kartoilla 1–3.

Kartta 1. Suunnittelualueen sijainti.

Kartta 2. Suunnittelualue ilmakuvassa esitettynä.

Kartta 3. Suunnittelualue pohjakartalla esitettynä.

1.2. Yleistietoa alueen luonnosta

Selvitysalueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria. Alueen luoteisosa on rakennettua ympäristöä. Rakennuskannassa on asuinkerrostaloja, opiskelija-asuntoja, liikehuoneistoja sekä toimitilarakennuksia (Yleisradio Oy). Rakennetulla alueella ei ole luonnontilaisia alueita, vaan puusto ja pensaat ovat istutettu aikanaan rakentamisen yhteydessä.

Selvitysalue rajautuu kaakossa Onkilahden rantavyöhykkeeseen, jossa on yhtenäinen istutetun koi-vumetsän vyöhyke. Ranta-alueella on kevyen liikenteen väylä ja muutamia polkuyhteyksiä Ahventien opiskelijakylään. Selvitysalueen rajalla on pienialainen ruovikkoa kasvava tekosaari, jonka pesimälinnusto otettiin mukaan selvitykseen.

Ympäristöhallinnon ylläpitämän tietokannan mukaan suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse merkittäviä uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien lajien esiintymisalueita. Lisäksi selvitysalueen läheisyydessä ei ole valtakunnallisia luonnonsuojelualueita tai paikallisia luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia kohteita. (syke.fi/avoindata)

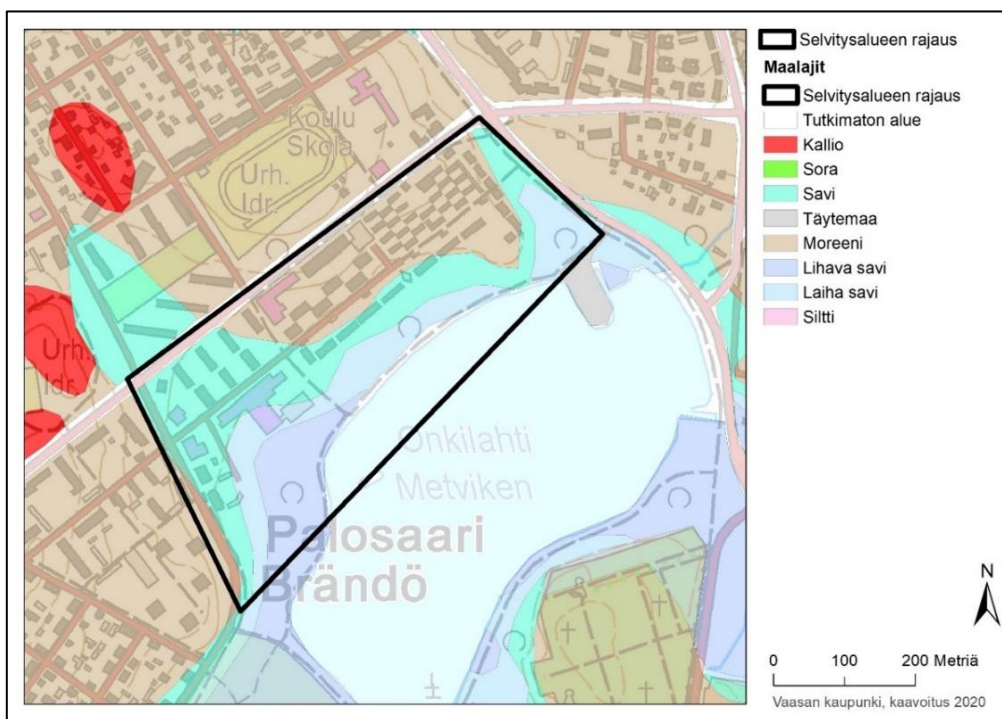

Kuva 1. Näkymä Ahventien opiskelijakylän suuntaan.

2. SUUNNITTELUALUEEN ERITYISPIIRTEET

2.1. Maaperä

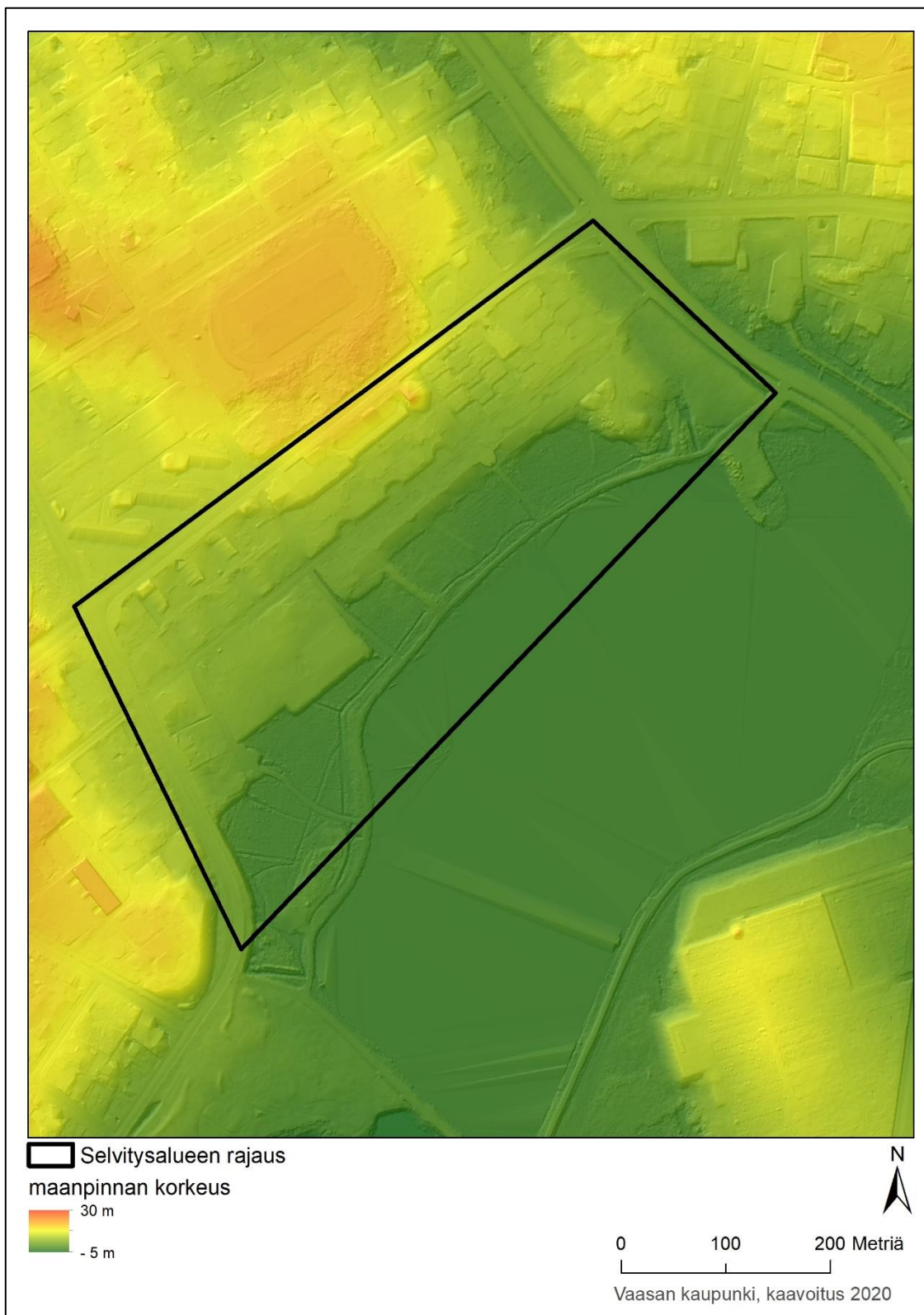
Suunnittelualue luoteisosassa on osin kallioinen moreeniharjanne. Selvitysalueen etelä- ja kaakkoisosan laaksopainanne muodostuu Vaasan alueelle tyypillisesti pääosin savesta ja siltistä. Ranta-vyöhykettä on aiemmin vahvistettu myös täyttömailla. Suunnittelualueen maaperätiedot on esitetty kartalla 4.

Kartta 4. Suunnittelualueen maaperäkartta.

2.2. Valuma-alueet

Suunnittelualueen hulevedet suuntautuvat osin pinta-valuntana avo-ojia pitkin Onkilahteen. Alueella on lisäksi hulevesiverkostoja, jonne ohjataan rakennettujen alueiden hulevesiä. Selvitysalueen pohjoisosassa on kokoojaoja, jota pitkin kohtalaisen laajan alueen hulevedet valuvat Onkilahden pohjoisosaan. Alueen rehevä kasvillisuus hidastaa veden liikettä. Selvitysalueella ei sijaitse valumavesialtaita tai kosteikkoja. Alueen laserkeilausaineisto on esitetty kartalla 5.

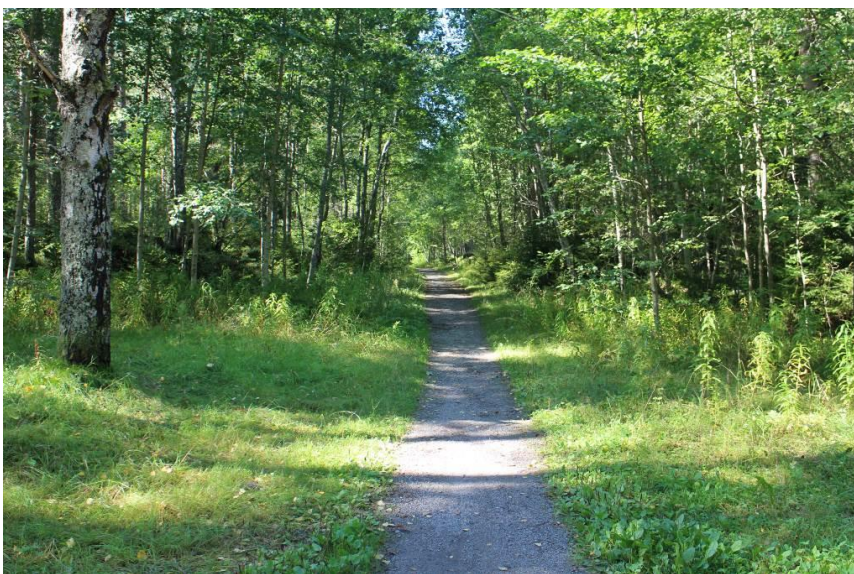
Kartta 5. Laserkeilausaineisto alueen korkeuseroista.

2.3. Viheraluejärjestelmä

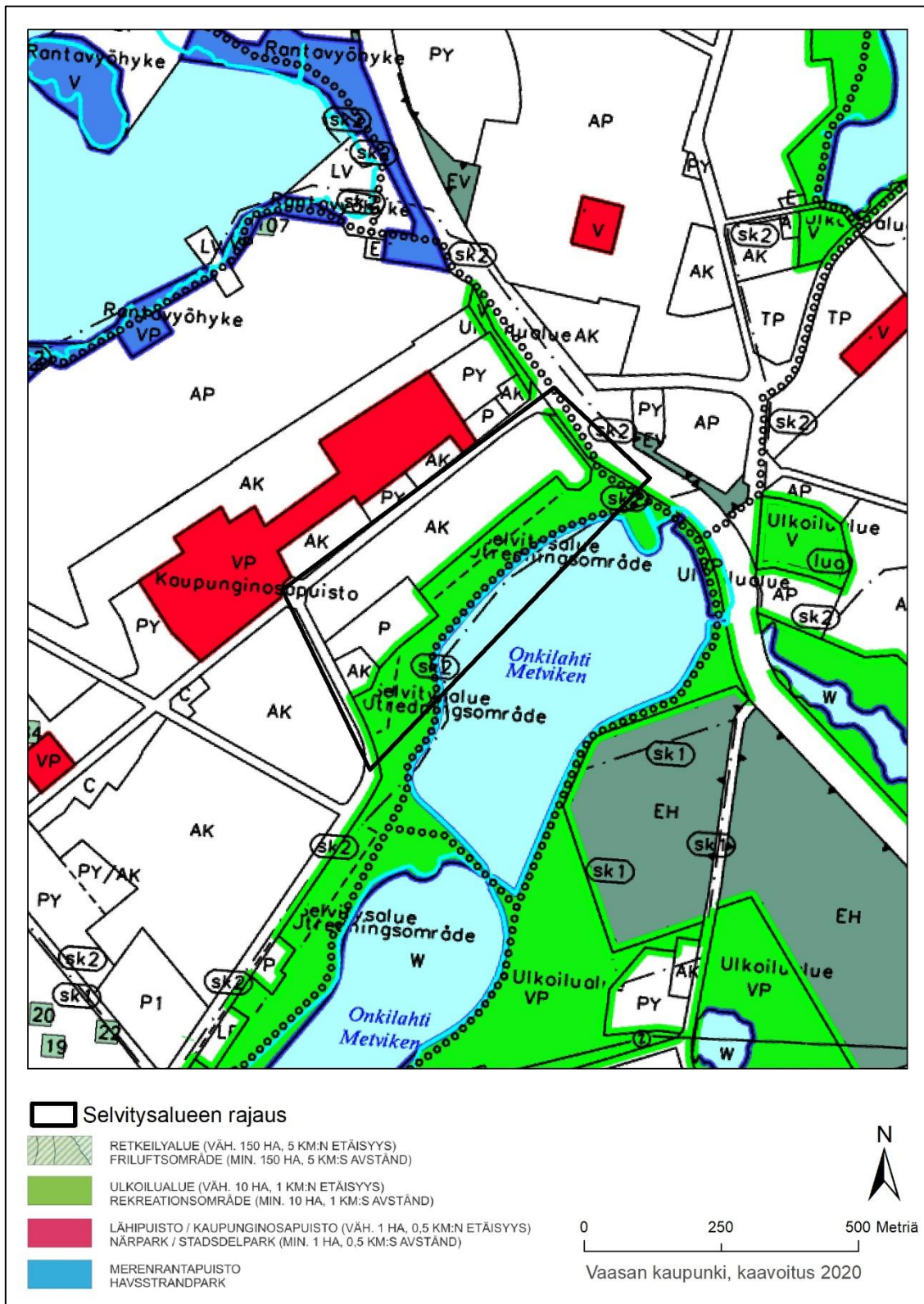
Viheraluejärjestelmään kuuluvat erilaiset viheralueet, virkistysalueet, puistot ja ulkoilureitit. Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän osakokonaisuudet on määritellyt retkeilyalueiksi, ulkoilualueiksi, lähipuistoiksi, kaupunginosapuistoiksi, merenrantapuistoiksi, maa- ja metsätalousalueiksi sekä viherreiteiksi. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmä sitoutuu maisemarakenteeseen ja muuhun luontoperustaan ja viheraluejärjestelmän suunnittelulla pyritään säilyttämään luonto monimuotoisena, terveenä ja tuottokkykyisenä. Samalla viheraluejärjestelmä myös jäsentää kaupunkia ja pyrkii täyttämään asukkaiden virkistykselliset ja elämykselliset tarpeet. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Niitä ovat selänteiden lakiosat, laaksojen pohjat, jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilaissa määritellyt luontotyyppit sekä tiukasti suojeltujen eläinlajien reviirien ydinalueet. Selvitysalueen sijoittuminen Vaasan viheraluejärjestelmässä on kuvattu kartalla 6. (Vaasan viheraluejärjestelmä 2030.)

Kuva 2. Viherreitit ovat osa viheraluejärjestelmää.

Kartta 6. Selvitysalueen sijainti viheraluejärjestelmässä.

3. MAASTOSELVITYS

3.1. Tausta-aineistot

Selvitysalueen lähialueelta on maankäytön suunnittelua varten laadittu luontoselvitys vuonna 2010. Lisäksi selvitysalueen eteläpuolelta Käsityöläiskadun ympäristöstä on tehty lepakkokartoitus vuonna 2011. (Vaasan kaupunki 2010; Vaasan kaupunki 2011.)

3.2. Maastokäynnit 2020

Suunnittelualueelle tehtiin yhteensä kymmenen maastokäyntiä 18.3.–27.8.2020. Maastossa kaikilla yleisillä alueilla sijainneet viheralueet kuljettiin jalkaisin läpi ja havainnot kirjattiin muistiin. Maastokäynnit tehtiin sateettomana ja tuulettomina aamuina, jolloin näkyvyys ja kuuluvuus olivat hyviä. Elokuun käynnit tehtiin iltayöstä lepakkokartoitukseen sopivassa sateettomassa säässä.

Maastotyöt ajoitettiin siten, että ajankohta oli paras mahdollinen eri lajiryhmien esiintymisen selvittämiseen (Huttunen & Pahtamaa 2002). Pesimälinnustokartoitus tehtiin 18.3.–29.6.2020, liito-oravakartoitus 18.3.2020 sekä lepakkokartoitus neljällä käyntikerralla 11.8.–27.8.2020.

Maastoinventoinneissa sovellettiin ohjeistuksia, joita on annettu eri eliöryhmien kartoituksiin (Söderman 2003). Lajiryhmien inventoinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu tarkemmin tämän raportin osiossa tulokset.

Kuva 3. Lepakkokartoitukset aloitettiin illan hämärtyessä.

4. TULOKSET

4.1. Luontotyytit ja kasvillisuus

Selvitysalueen rakentamaton alue sijoittuu Onkilahden rantavyöhykkeelle. Tällä alueella vallitseva luontotyyppi on lehtomainen kangas. Pääpuulajina metsäkuviolla kasvaa keski-ikäistä koivua. Pie-neltä osin alueen sekapuusto koostui kuusista, pihlajista, pajuista ja tuomista. Metsää on aiemmin käsitelty mm. ojittamalla sekä poistamalla aluskasvillisuudesta vieraslajeja. Inventointialue sijaitsee rakennetun ympäristön vaikutuspiirissä ja tämä näkyy metsänreunojen suoraviivaisena rajutumi-sena asutukseen, viheralueen polkuihin ja kevyen liikenteen väyliin sekä teihin ja katuihin.

Selvitysalueen luontotyyppi-inventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä tai muita arvokkaita elinympäristöjä. Alueen luontotyyppikuvion rajaus on esitetty kartalla 7.

Kuva 4. Selvitysalueen metsätyyppi on lehtomaista kangasta.

Kartta 7. Alueen luontotyyppit.

4.2. Pesimälinnusto

Pesimälinnusto selvitettiin atlasmenetelmällä, jonka tuloksena saatiin alueella havaituista lintulajeista pesimisvarmuusindeksit (Väisänen, Lammi & Koskimies 1998). Pesimisvarmuusindeksit on luokiteltu seuraavasti:

1. *Havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella*
2. *Mahdollinen pesintä (havaittu yksittäinen lintu tai lintupari kerran sopivassa pesimäympäristössä)*
3. *Todennäköinen pesintä (pysyvä reviiri, lintu rakentamassa pesää, varoittelemassa, hyökkäilemässä, näyttelemässä siipirikkoa)*
4. *Varma pesintä (nähty pesä, havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä, nähty juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, emo kantamassa ruokaa, hautova emo, poikasten ääntelyä pesässä)*

Selvitysalueelta pyrittiin löytämään erityisesti EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit (79/409/ETY) ja Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajit (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019). Linnustokartoituksen maastotyöt teki ympäristöinsinööri Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta.

Linnustokartoitukset kuudella käyntikerralla varhaisina aamun tunteina 18.3.–29.6.2020. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 43. Näistä 33 lajin pesimisvarmuusindeksi viittasi pesintään (pesimisvarmuudet 3-4). Pesimälinnustoon kuului vesi- ja rantalintuja (14 lajia), rantavyöhykkeen metsälintuja (18 lajia) ja rakennetun alueen kulttuurilintuja (11 lajia). Lajimäärä alueella nousi tavanomaista korkeammaksi monimuotoisista elinympäristöistä johtuen.

Selvitysalueen lajistossa Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen I lajeja olivat laulujoutsen ja kalatiira. Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella tavattiin viisi erittäin uhanalaiseksi (EN) luokiteltua lajia, kaksi vaarantunutta (VU) ja seitsemän silmälläpidettäväksi (NT) arvioitua lajia. Ahventien–Onkilahdenrannan pesimälinnusto kesällä 2020 on esitetty taulukoissa 1a ja 1b.

Taulukko 1a. Ahventien–Onkilahdenrannan pesimälinnusto kesällä 2020. Taulukossa lajien pesimisvarmuudet ja suojelustatukset. Taulukossa käytetyt lyhenteet. Pesimisvarmuusindeksit: 1 = Havaittu alueella, 2 = Mahdollinen pesintä, 3 = Todennäköinen pesintä, 4 = Varma pesintä. Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen I laji = EU DI. Suomen uhanalaisuusluokituksen suojelustatukset: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä.

Laji	Tieteellinen nimi	Pesimisvarmuusindeksi	Suojelustatus
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	4	EU DI
Tavi	<i>Anas crecca</i>	3	
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	4	
Tukkasotka	<i>Aythya fuligula</i>	3	EN
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>	4	
Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	2	NT
Silkkiiukku	<i>Podiceps cristatus</i>	4	NT
Härkälintu	<i>Podiceps grisegena</i>	2	NT
Nokikana	<i>Fulica atra</i>	3	EN
Naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	1	VU
Kalalokki	<i>Larus canus</i>	4	
Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	2	EU DI
Kesykyhky	<i>Columba livia</i>	3	
Sepelkyhky	<i>Columba palumbus</i>	3	
Tervapääsky	<i>Apus apus</i>	3	EN
Pikkutikka	<i>Dendrocopos minor</i>	1	
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	4	NT
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	3	
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	4	
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	4	
Ruokokerttunen	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	1	NT
Lajeja taulukossa	21	21	11
Lajeja yhteensä	43	43	16

Taulukko 1b. Ahventien–Onkilahdenrannan pesimälinnusto kesällä 2020. Taulukossa lajien pesimisvarmuudet ja suojelustatukset. Taulukossa käytetyt lyhenteet. Pesimisvarmuusindeksit: 1 = Havaittu alueella, 2 = Mahdollinen pesintä, 3 = Todennäköinen pesintä, 4 = Varma pesintä. Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen I laji = EU DI. Suomen uhanalaisuusluokituksen suojelustatukset: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä.

Laji	Tieteellinen nimi	Pesimisvarmuusindeksi	Suojelustatus
Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	2	
Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>	3	
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	3	
Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>	2	NT
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	4	
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	3	
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	4	
Sinitianen	<i>Parus caeruleus</i>	4	
Talitiainen	<i>Parus major</i>	4	
Harakka	<i>Pica pica</i>	4	NT
Naakka	<i>Corvus monedula</i>	2	
Varis	<i>Corvus corone cornix</i>	3	
Kottarainen	<i>Sturnus vulgaris</i>	4	
Varpunen	<i>Passer domesticus</i>	3	EN
Pikkuvarpunen	<i>Passer montanus</i>	3	
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	4	
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	4	EN
Tikli	<i>Carduelis carduelis</i>	2	
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	3	
Urpainen	<i>Carduelis flammea</i>	3	
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	4	
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	4	VU
Lajeja taulukossa	22	22	5
Lajeja yhteensä	43	43	16

Kuva 5. Sepelkyhky pesi rantavyhykkeen koivumetsässä.

Kuva 6. Nokikana viihtyi Onkilahden rantavyöhykkeellä.

4.3. Liito-orava

Luonnonsuojelulain 49 § toteuttaa Euroopan Unionin luontodirektiivin listan IV (a) kuuluvien lajien suojelua. Lain mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin listaan IV (a). Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi liito-oravan esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Liito-oravakartoitus tehtiin jälkijätöksiin perustuvalla menetelmällä, joka on yleisesti käytössä selvittäessä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Sierla, Lammi, Mannila & Nironen 2004). Selvitysalueen kaikki habitaatiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet tutkittiin systemaattisesti maastokäyntien yhteydessä 18.3.2020.

Liito-oravareviirien inventoinnissa tarkistettiin lajille sopivilla elinpiireillä sijaitsevat kolopuut sekä vanhat oravanpesät. Jälkijätöksiä etsittiin lisäksi suojapuina toimivien vanhojen kuusien alta sekä ravintoalueilta lehtipuuvaltaisista metsänosista.

Kevään maastokartoituksessa selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä. Lähialueella liito-oravasta on aiemmin tehty havaintoja Onkilahden itäpuolelta.

Kuva 7. Liito-oravaan liittyviä havaintoja ei tehty Onkilahdenrannan koivumetsästä.

4.4. Lepakot

Lepakot ovat olleet rauhoitettuja Suomessa jo vuodesta 1923 lähtien. Nykyinen suojelu perustuu Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (a). Suomessa EU:n luontodirektiiviä toteuttaa luonnonsuojelulain 49 §, jonka nojalla luontodirektiivin liitteessä IV (a) määriteltyjen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Lepakot ovat rauhoitettuja myös luonnonsuojelulain 38 § nojalla, minkä johdosta niiden tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen on kielletty.

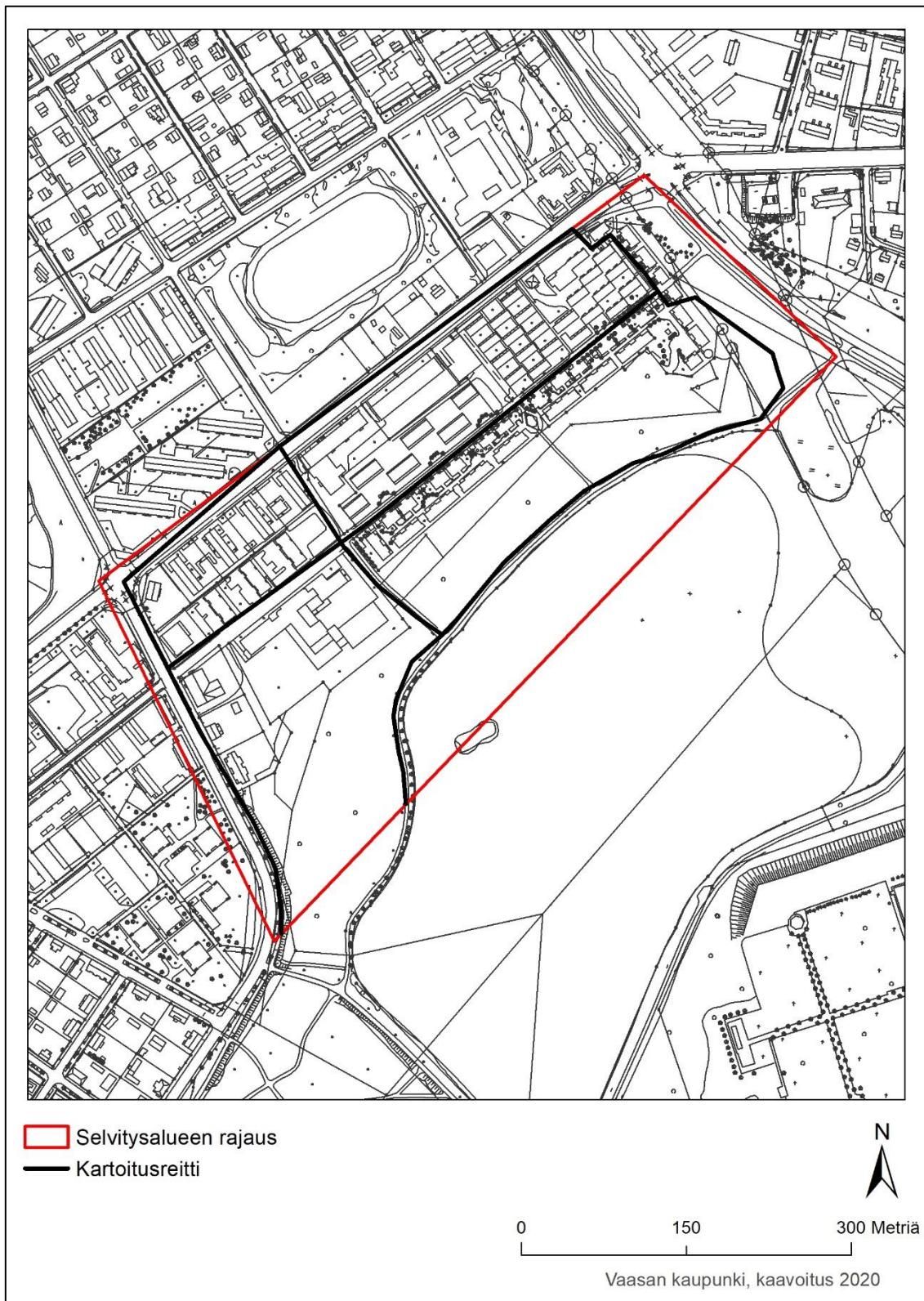
Selvitysalueen lepakkokartoitus tehtiin reittikartoitusmenetelmällä. Menetelmää käytettäessä selvitysalue inventoidaan vähintään kolme kertaa maastokauden aikana etukäteen suunnitellun reitin mukaan. Reitin tulee kattaa mahdollisimman tarkasti lepakoiden käyttämät alueet kuten metsät, puistot ja rakennetut alueet. Lisäksi reitin tulee kulkea alueen eri biotooppien halki lukuun ottamatta laajoja pelto- ja hakkuualueita sekä taimikoita. Reitti suunnitellaan kulkemaan esimerkiksi polkuja pitkin, jolloin kartoituksen toistettavuus on helpompaa jatkossa. Lepakkokartoitusreitti on havainnollistettu kartalla 8. (Hagner–Wahlsten 2007.)

Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin neljänä iltana 11.8., 13.8., 19.8. ja 27.8. Kartoitukset tehtiin yli +5 celsiusasteen lämpötilassa, jotta lepakoiden ravintoeläimet eli lentävät hyönteiset olisivat ilmassa. Sateisessa, tuulisessa ja viileässä säässä lepakot eivät ole aktiivisia. (Hagner-Wahlsten 2007, Sierla ym. 2004.)

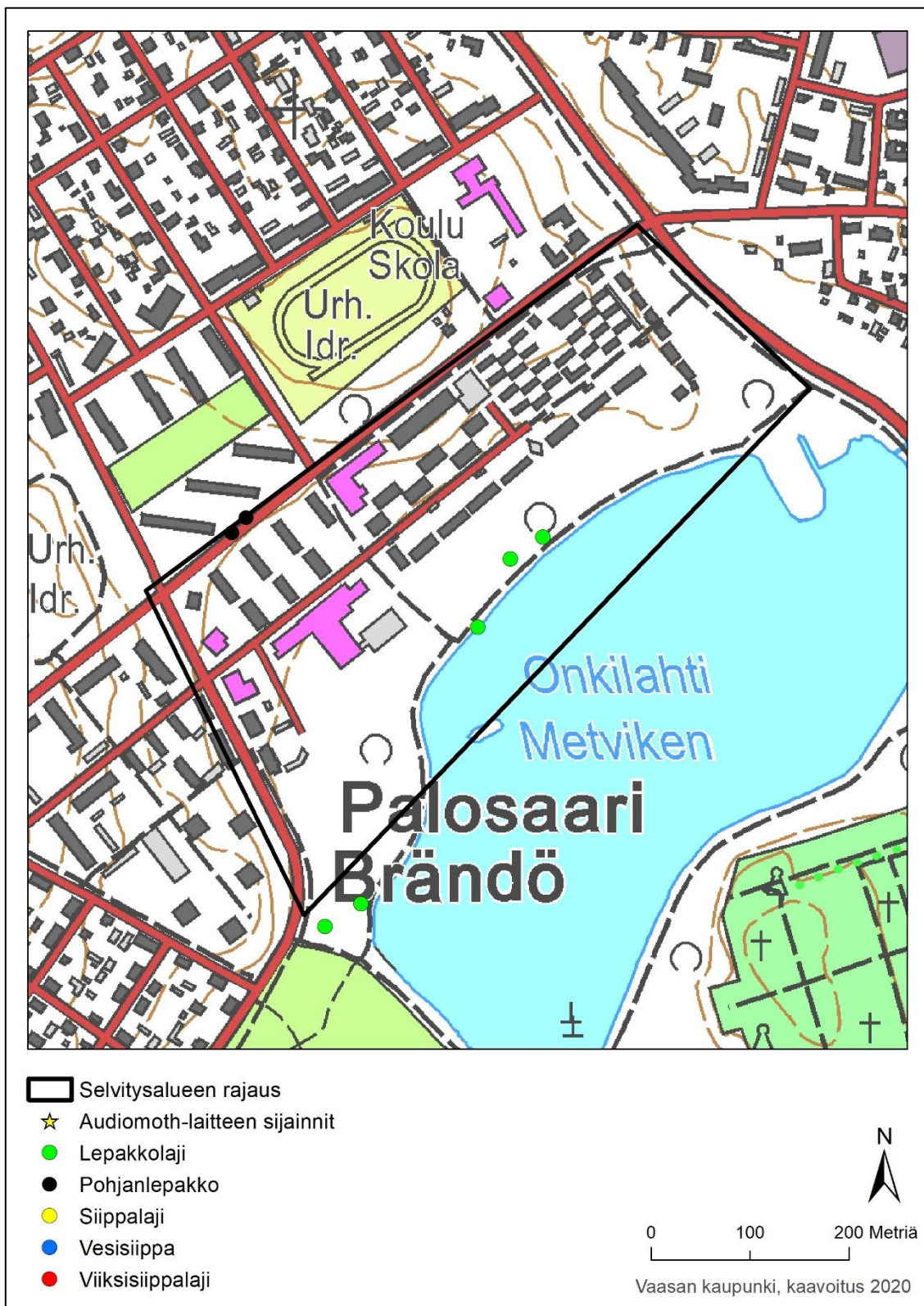
Selvitysalueen reittikartoituksissa tehtiin yhteensä seitsemän lepakkohavaintoa. Havaintomäärää voidaan pitää vähäisenä. Alueen reittikartoituksissa tehdyt lepakkohavainnot on esitetty taulukossa 2. Havaintopaikat ovat esitetty kartalla 9.

Taulukko 2. Selvitysalueen lepakkokartoituksen tulokset.

PVM.	Pohjanlepakko	Lepakkolaji	Siippalaji	Yhteensä
11.8.2020	0	5	0	5
13.8.2020	2	0	0	2
19.8.2020	0	0	0	0
27.8.2020	0	0	0	0
Yhteensä	2	5	0	7

Kartta 8. Lepakkokartoitusreitti.

Kartta 9. Lepakkohavaintopaikat.

5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT LUONTOTEKIJÄT

Ahventien–Onkilahdenrannan suunnittelualueelle laadittiin luontoselvitys maastokauden 2020 aikana. Suunnittelualueelle tehtiin yhteensä 10 maastokäyntiä 18.3–27.8.2020. Maastossa kartoitettiin alueen luontotyyppit, pesimälinnusto sekä etsittiin liito-oravan ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Maastotöiden yhteydessä arvioitiin lisäksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) nisäkä-, matelija- ja sammakkoeläinten esiintymistä alueella.

Luontokartoituksen taustalla on Suomen maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka 9 § velvoittaa tekemään riittävät selvitykset ennen maankäytön suunnittelua. Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY), lintudirektiivi (79/409/ETY) sekä Suomen luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki ohjaavat luontoselvityksen laadintaa.

Kuva 8. Näkymä Onkilahden rantametsästä kesällä 2020.

Vuoden 2020 maastokäyntien perusteella voidaan esittää seuraavat huomiot alueen luonnon-oloista:

- Alueen luontoinventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä.
- Selvitysalueen kaupunkiluontoon liittyvät arvot sijoittuivat Onkilahden rantavyöhykkeelle.
- Selvitysalueen pesimälinnusto koostui rantametsän lajeista, vesi- ja lokkilinnuista sekä rakennettujen alueiden kulttuurilintulajeista. Selvitysalueella tavattiin yhteensä 43 lintulajia, joista 33 lajin pesimisvarmuus viittasi pesintään (pesimisvarmuudet 3-4). Kokonaislajimäärästä 32 lajia havaittiin rantavyöhykkeellä ja 11 lajia rakennetulla alueella. Eri suojelustatuksen omaavia lajeja alueella tavattiin yhteensä 16, joista 12 oli rantavyöhykkeen lajeja.
- Kevään maastokartoituksessa ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä tai luonnonsuojelulain 49 § mukaisista liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Lähialueella liito-oravahavain-toja on tehty aiemmin Onkilahden itäpuolella.
- Lepakkokartoituksessa tehtiin yhteensä seitsemän lepakkohavaintoa. Palosaarentien varrella tehtiin kaksi havaintoa paikallisena saalistelevista pohjanlepakoista, viisi muuta havaintoa koskivat Onkilahdenrannan tuntumassa havaittuja ohilentäviä lepakoita. Havaintojen perusteella lepakot ruokailevat satunnaisesti selvitysalueen tuntumassa pääosin katualueiden yläpuolella.
- Koska suunnittelualueella esiintyy lepakoita vähän eikä alueella todettu olevan yhtään lepakoille erityisen tärkeää aluetta, jatkosuunnittelu voidaan tehdä asemakaava-alueella heikentämättä olemassa olevia lepakoiden ruokalualueita tai siirtymäreittejä. Mahdollisten olemassaolevien rakennusten purkamisen yhteydessä olisi hyvä tutkia ullakko- ja kellaritilat lepakoiden päiväpiilojen tai talvehtimispaikkojen kartoittamiseksi.
- Maastohavaintojen perusteella arvioitiin, että Ahventien asemakaava-alueella ei esiinny EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (a) nisäkäs- ja matelijalajeja eikä sammakkoeläimiä (viitasammakko).

Maastokauden 2020 aikana Ahventien luonnonolot inventoitiin asemakaavoituksen pohjatiedoksi. Luontokartoituksen tietoja voidaan hyödyntää jatkossa asemakaavan luontovaikutusten arvioinnissa sekä asemakaavan toteutumisen jälkeen mahdollisesti tehtävässä seurannassa.

6. LÄHTEET

Hagner–Wahlsten, N. 2007. Lepakot ja maankäytön suunnittelu. Koulutustilaisuus Vaasassa 8.5.2007.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste. Oulu 2004.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus–Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. Helsinki 2004.

www.syke.fi/avoindata

Vaasan kaupunki, kaupunkisuunnittelu 2010. Vaasan Onkilahden luontoselvitys 2010.

Vaasan kaupunki 2011. Palosaaren lepakkoselvitys. Kaavoitus 2011.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan yleiskaava 2030–Vaasas generalplan 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan viheraluejärjestelmä 2030–Vaasas grönområdesstruktur 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ohje YM Dnro YM/1/501/2017. Ympäristöministeriö 6.2.2017.